١٣٩٠ ՄՈՒՀԱՐԻԷՄ o ԱԼԱԹՈՒՐԲԱ

ԵՒՐՄԻ ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ ՆՈՒՄԷՐՈ 1115 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 20 ՍԱԼԸ 1873

ԱԼԱՖՐԱՆԿԱ 4 ՄԱՐՏ 1873

ՄԷՃՄՈՒԱԼԸ

ՀԱԼՎԱՏԻՍ

Ի՛ պու Մէճմուայը Հալվատիս, բաղար, եօրթու վէ ճումա կիւնլէրինտէն մատա պու զբմատա եէվմիյէ նէչը օրունաճակ տը։
Սէնէլիկի բէշլիք օրարակ 200, Ալթը այլըզը 110, Իւչ այլըզը 60 զրշ. վէ թանէսի 1 զրշ։
Տաչրալար իչին պէհէր նուսմէրօսունա բօսթա իւճրէթի ալընաճաղը խասէթէն պէյան օրունուր։

Իլանաթը պէհէր սրրաար պիր տէֆաւրզ 3, իքի տէֆա իչին 2, իւչ տէֆա իչին 1½ զուրուշ, իւչ տէֆատան զիյատէ օլան, վէ զայէթ ուզուն իլանաթ իչին այրըճա բաղարըզ օրունուր։
Տաչրալարատան կէլէն մէքթուպ վէ իլանաթը բօսթա մէսարիֆլէրի, կէօնտէրէնլէրին իւզէրինէ օլտուրու պէյան օրունուր։

ՈՒՍՄԱՆԻՈՅ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՊԷԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎԱՏԸ ՆԱՓՈՒԱՅԸ ՍԱՅՆԻՊԻՅԷ ՄՈՒՍԼՈՒՄԱՆԼՈՒԳ ՎԱՆԶԷՐԹԸ

ԱՍԻԹԱՆԷ 20 ՓԵՏՐՈՒԱՐ

ՄԻԼԼԻՅԷ

Ընթաքեա սէրբիսդոպոսու վէ Անտոնեան թարիգաթը աբբահայրը Դաղանճեան Յուքիաս գերապայծառը, Ղարպ քիլիսէսի իլէ Շարդ քիլիսէսի մէյանէսինտէ պուլունան հէյեէթին ֆէրգի իւղէրինէ գալէմէ ալտըզը բիսալէնին ալէյհինտէ «Բօմա քիլիսասինտէն ափօրոզու ասիլէրէ Բաթօլիքլէրին սոն ճէվապը» իւնվանը յալ, վէ միէլիֆինին իսմի օլմագ. սըզըն պիր բիսալէ զուհուր իթմիշ տիր։

Պու խսմիզ թէէլիֆին միէլիֆի, Բօմա Գաթօլիքլէրի թարաֆընտան նէչը իթտիյի ճէվապա չիւպհէսիզ ֆաղիլէթլու Դաղանճեան գերապայծառը թէէլիֆինտէ հագայիգի թարիխէյի ըէտտ իթմէք Նէյէթիյէ վէ Գաթօլիք քիլիսասը թէվարիխինտէ եաղըլը ռահիհ իսպաթլարը շահիտլէրինի այագ ալթընա ալարագ մէրամ ու մագսէտի վագատ եաղընը ղտուշմանլըզ տան իպարէթ օլմուշ, իսէտ լաքին չիֆայիտէ քի մէշհուր Անթաքեա սէրբիսդոպոսունուն թէէլիֆինի ճէրհ իսէճէք գատար հիշ պիր թէտպիր պուլմայա միւդթէտիր օլամամշ տը։ Վէ թէէլիֆի մէզքիւրուն միւնտէրիճաթընը, չէօյլէ քի, Շարդ քիլիսասը իլէ վէ Ղարպ քիլիսասընըն այրը այրը հէյեէթէ մալիք պուլունտուգլարընը ինքեար իսէմէտիյինտէն, Անտոնեան թարիգաթընըն հիւրմէթլու սրբահայրը վէ ումումէն, Էրմէնի Գաթօլիքլէրի ալէյհինտէ հագարէթ վէ թէհտիտ բիւսկիւրմիւշ վէ կիւյա Շարդ քիլիսասընընն էսասը հալի վէ մուգատէսէսինին մահվ օլտուղունու թաստիք իթմէք բիւյասընտա կէզմիշ տիր։ Մէզքիւր հագարէթ, պի էսաս վէ պիլա սէպէպ օլտուղունտան, քիմսէյէ պիր զարարը օլմայըպ տայըմ իլ էվգաթ սահիպինի տրար պուլուր, վէ թէհտիտէն իսէ, Էրմէնի Գաթօլիքլէրինին սիւլիւք իթտիյի էսասա պիր զարար կէլմէյիպ պիլագս եաղան հէր քիմ իսէ օնա պիր նամուսսուզլու գասյուլը։

Էրմէնի Գաթօլիքլէրի էսասը մէզքիւրէ իլէ քիլիսալարընընն հուգուգունու վաթիկան ալէյհինտէ մուհաֆաղա իտէրէք վէ Գաթօլիք քիլիսասընընն գանունլարընտան ասլա շաշմագսըզընն Բրօբականտանընն մէրամլարընա մուխալիֆէթտէ պուլունարագ տավայը գաղանմըշ տըրլար, չիւնքի վիգայէ իթտիքլէրի հուգուգ մուգատտէս, վէ մագսէտլէրի իոէ չէրէ տայիր տիր։

Պիր էհալի, հագդ ու հագդանիյէթի պիր չէօզիւլմէզ պաղ մագամընտա թութարսա, տիւշմէնի Բօմա, վէ անընն գարանլըգ Նիզամրտախի օլսա պիլէ էօյէ պիր էհալի հիչ պիր վագրթ մաղլուպ օրմաղ։ Իչթէ գայիտէյի իլմի հիքմէթ միւգթէզասընճա գարանլըգտա եուշաեան մախլուգաթ, ըշըզը կէօրտիւքլէրի անտէ խէնլի իտէրլէր։ Պու մէսլէք իւզրէ, գուվվէյի միւտրիքէյի «պէչերիյէնին իքի մէշայիլի (չահ) օլան հագդ ու ատալէթին խարիճինտէ միւլահաղա իտէն էֆրատ տախի, տիթրէմէքսիզին վէ շաշբրմագսըզըն հագդ ու ատապ չէշմինտէն ադան հագայիգի էպէտիյէյի միւլահաղա իթմէյէ միւգթէտիր օլամաղ։ Իմտի, պու պէօյլէ օլտուղու հալտէ, իլմի մանթըգ միւգթէզասընճա պիր չէյի իսպաթ իթմէք իչիւն գավանի լազըմէտէն պի խապէր օլուպ, վէ Շարդ քիլիսասընէ Ղարպ քիլիսասը մէյանէսինտէ վագը օլան ֆէրգին ասլի օլմատըգընա պիր իսպաթ ու տէլիլ կէօսթէրմէյէրէք, հիմայէ իթտիյի տավայը պիր գաչ ասրըզըզ թէսպիրլէր իւզէրինտէ թէէսիս իտէն պիր միւէլիֆին, Բօմա Գաթօլիքլէրի թարաֆընտան գալէմէ ալմըշ օլտուղու ճէվապա ասլա թաահիւպ իթմէմէյի։

Միւէլիֆի մէզքիւր, քէնտի թէէլիֆինին թա պաչընտան ֆաղիլէթլու Դաղանճեան գերապայծառը «իթիրաղլարընը» պէլքի պին աէֆա բէտտա օլունտուղունու իտտաա իտէր։ Էվվելա ֆաղիլէթլու Դաղանճեան գերապայծառ թէէլիֆինտէ Լթիրաղաթ օլմայըպ, իկա Շարդ քիլիսասընընն նիզամաթ ու թէվարիխինէ բէք աղ ակհահ օլուպ, պու իքի քիլիսէլէրին մէյանէսինտէ պուլունան հէյեէթին ֆէրգինի ասլա պիմէյիպտէ իթիրաղլաթա գալդըշան պիր թագըմ Ղարպ. լըարա պիր ճէվապտան իպարէթ տիր։ Վէլհասըլ, Էրմէնի Գաթօլիք քիլիսասընը մահվ ու նապէտտա իթմէք իչիւն պունճա թէճրիւպէլէր իտէն Լաթինլիք տավասընա գանղի գանունա միւէսսէսէն վէ մանթըգ միւճիպին. ճէ հագդ վէրմիշ տիր։

Թէվարիխին շու աթիտէքի միսալը Բրօբականտանընն հագդանիյէթէ վէ պաղէն տախի հագդա մուխալիֆ օլմասը նէ գատար նազարըմրդը տավէթ իտէրսէ, օլ տախի օ գատարը նազարը տիգգաթմըմրդը տավէթ էտէր չէօյլէ քի ֆաղիլէթլու Բաղանճեան գերապայծառ այան աշիքեարէ չէօյլէ թաստիք էթմիշ տիր։ Աբէնտի հիյէթի ասլիյէսինտէ պիր վէ այրըմաղ Բաթօլիք տինի, իքի միւխթէլիֆ հիյէթլերէ թագսիմ օլունմուշ տուր, պիրի, Ղարպա մախսուս օլուպ Ղարպ քիլիսասընը թէշքիլ իթմիշ տիր, վէ տիկէրի, Շարգա մախսուս օլուպ, Շարդ քիլիսասընը թէշքիլ էթմիշ տիր։» Իմտի, Բօմա քիլիսասընը վիգայէ էթմէք իսթէյէնէր իշպու իքի հիյէթլերին մէվճուտիյէթ ու վարլըզը թասաիք եախօտ սիւքիւթի իսթիյար էթմէյի տիրլեր։ Ֆագաթ Լաթինլիք նէչը իտէնլեր, զամիրի, ագլ ու տիրայէթի, մանթըգի զիհնիյէսի, թէվարիխի, ատասը, վէ հագդանիյէթի, վէլհասըլ հէր պիր չէյի ճէպրէ գօյմագտա տըրլար վէ պունլարընը նիյէթի իսէ՝ հիւքմ էթմէք վէ գանունլարը իսէ, քէնտի մէրամլարընա կէօրէ իճրա էթմէք տիր։ Էկէր էլտէ պիր ֆըրսանթ էտինիպ քէնտի էսասլարընը տիվարլարա եափըշտըրմաեա գատար ճէսարէթլերի պուլունսա, պիր մէսէրրէթի ադիմէ հիսո էտէրլեր։ Ֆագաթ ատտապ ու հագդանիյէթտէն նէչաթ իտէն ֆաղիլէթին, օլմատըզը պիր մահալտէ հիչ ճէսարէթ օլապիլիր մի՞։ Միւէլիֆի մէզքիւր ֆաղիլէթլու Դաղանճեան գերապայծառը կէօսթէրտիյի չէհատէթի բէսմէն բէտտ իտէմէյիպ, «քաթօլիք» քէլիմէսինին «ումումի» մանասընտա օլտուղունու պէյան իթմէք զիմընտա ուզունճա պէշ սահիֆէի դարալայարագ, եալընըզ պիր զարպ քիլիսասինին օլամաղ օլտուղունու թաստիք էթմիշ տիր, տէմէք օլուր քի Բէվէրսուրուս կոնդակը, Էրմէնի քաթօլիքլէրինին իսթիդլալիյէթինի թաստիք իթմիշ օլուր։

Շիւպհէսիզ, միւէլիֆի մէզքիւր շու սրրատա բօլիթիգաճա պիր սէրպէսիյէթ» տէմէք իսթէմէյիպ, իլա քիլիսաճա «սէրպէստիյէթտէն» պահս էթմիշ տիր։ Իմտի քէնտի իգբարը մուճիպինճէ «սէրպէսիյէթ» օլտուղու հալտէ, ֆէրք տախի օլուր։ չիւնքի պիր բէյանի էքրէմ թանըլըպ վէ պիզզաթ անընն գավանինի իգթիղասընճա իտարէ օլունուրսա, պիր իսթիդլալիյէթ տախի օլաճաղը պի իշթիպահ տըր։ Պու թարդ ֆէրքլէր զէմանըմրդտ եալընըզ տախիլի քիլիսէ նիզամաթը օլմայըպ, իկա նըզամաթը բօլիթիքիյէտէ տախի վարտըր։ մէսէլա։ Ռուսահ-Պուղտան իլէ Թունա վիլայէթի, Տէվլէթի Օսմանիյէնին պիր քըսմընը թէշքիլ պիրլէ զաթը Շահանէյի տախի բօլիթիգա խուսուսլարընտա մաթպուու մուֆահիսամ թանըրլար։ Ֆագաթ Ռուսահ Պուղտան սէրպէսթիյէթէ մալիք օլուպ, Թունա վիլայէթի իսէ, Ասիթանէտէ իմզալանմըշ Գավանին վասէթասիյլէ իտարէ օլունմադտա տըր։ Ֆագաթ պու ճիւմլէ Տէվլէթի Օսմանիյէյէ հիչ պիր կէօնա զարար ու խալէլ վէրմէզ։ Բրիսթիան քիլիսէլէրինտէ տախի այնի տիր, չէօյլէ քի, Ռուսիանընն, Բարլօվիչին, վէ Եունանիսթանընն օրթօտոքս քիլիսալէրինին խսթիգլալիյէթլերի վար տըր, եանի, վագտա ճէմի օրթհօտոքս քիլիսէլէրինին ըէյիսի պիր ումումի օրթհօտոքս բաթրիյի թանրրար իսէտէ, լաքին հէր տայիմ մէզքիւր քիլիսէլէր խսթիդլալիյէթէ մալիք տիրլեր։

Բօմա քիլիսասը, քէնտի միւսթաքիլլիյինի թամիմիլէ քրիստիանլըզընը գատիմ քիլիսասընընն քէնտինէ էօյրէթտիյի էսասլարտան էլան քեամիլէն խէլաս օլամամշը տըր։ Բօմա քիլիսասը պիր օլտուղու ինքեար օլունմազ, ֆագաթ պու պիրլիք տախիլինտէ քիլիսայէ տայիր մէպտէլէր մէվճուտ օլուպ վէ պու մէպտէլէր պիր սէրպէսթիյէթէ մալիք պուլունարագ, Բաթօլիք տինին թարիմաթը միւէսսէսի իլէ Բօմա Բաթօլիք քիլիսասընէ պաղը՝ նէ գատար նիզամ ու քիլիսէ այինլերի վար իսէ, օլ գատար տախի աղատ քիլիսա թէշքիլ իտէրլեր։

Էկէր միւէլիֆի մէզքիւր, իյլէտիյի պահսընն տերինինէ տավայա կիւճլիքլեր կէօրտիւ իսէ. Բօմա իլէ միւթթէֆիք օլան Ռումիարընն վէ Էրմէնիլերին սահիհ տէլալէթ ու շէհատէթլերինէ պիր աթֆը նազար իտէպիլիրտի. Էվվելթ Բարանընն ուլուվիյէթի բուհանիյէսինի թանրյան Ռում վէ Էրմէնի մէպտէլէրի մուճիպինճէ Բօմա Գաթօլիք քիլիսասընընն նիզամաթընտան այրը նէ գատար նիզամ պուլունսա օլ քատար քիլիսէ օլապիլիրտի, չու չարթլա քի Բաթօլիք տինի ըէյիսի պուլունան Բարա հաղրէթլերինի թանըյըպ վէ թարիմաթը միւէսիսէ վասէթասիյլէ Բօմա Գաթօլիք քիլիսասընէ հէմ վիճուտ օլարագ։ Խիլասայի քէլամ ֆաղիլէթլու Դաղանճեան գերապայծառը Էւրոպալըլարա հագիգէթի հալի աղնաթմագ զրմընտա գալէմէ ալտըզը ղարպ քիլիսասիյլէ շարդ քիլիսասը պէյինտէ օլան հէյեթին ֆէրքի ֆիլվաքը Գաթօլիք մուհաբրիրլերին իգբարընճա սահիհ վէ բէտտ օլունմազ պիր մատտէ տիր։ Չիւնքի հիսնիյաթ թախտընտա տախիլ օլան հիչ պիր շէյ բէտտ օլունամատըզընտան հիչ պիր միւէլիֆ տնտէն տօլայը չիւպհէյէ զահիպ օլմամաղ։ Պըրաքալըմ ճէմի տէլիլ ու իսպաթլարը, Բէվէրսուրուս կոնդակը պու ֆէրքին սահիհէն պուլունտուզունա շահատէթ էտէր, չիւնքի։ եա Բօմա Գաթօլիք քիլիսասընընն մալիք

օլմատըզը իմթիյազաթա չարգ քիլի-սասը մալիք տիր, վէ Բէվէրսուրուս կոնդակը պու իմթիյազաթը իպթալ իթմէք իսթէտիյինտէ չարգ վէ զարպ քիլիսէլերի հէյէթի ֆէրքինի իսպաթ իտէր, վէ եախօտ իշպու հէյէթ ֆէրքի տէտիքլէրի չէյ եօք տուր վէ պինա-յէն ալէյհ Բէվէրսուրուս կոնդակը տախի հագդսըզ տըր։

Բօմա Գաթօլիքլէրինտէն օլան մէզ-քիւր միւէլլիֆ, ֆագիէթլու Գազան-ճեան Գերապայծառըն գալէմէ ալտը-զը թէէլիֆի ըէտտ իթմէք իսթէյէ-րէք, քէնտի ճանընը տախի թէհլիքէ-յէ գօյան, վէ Էրմէնի Գաթօլիքլէրի-նի տին ու մէզհէպ քիլիսէ, վէ միլ-լէթլիքլէրինի մահվ ու նապէտիտ իթ-մէյէ չալըշան Բօմանընը քիւսթախ թէ-շէպլուսաթ վէ իւմիւտլէրինի ճէսու-բանէ վէ լայըգանէ սուրէթտէ տայի-միւլ էվգաթ թէհլիյէ չըգարա՞ն չէօհ-ըէթչուար սէրբիսգոպոսուն մէթհէ չայյան խայսիյէթլէրինէ պիր գաթ տահա շան ու չէօհրէթ քէսպ իթտիր-միշ տիր։

ԽԱՐԻՃԻՑԷ

ՖՐԱՆՍԱ

Ալէմանեայա վէրիլէճէք թաղմի-նաթըն տէօրտիւնճիւ միլեարընա մահ-սուպէն, պու տէֆա 350 միլիոն տա-հա թէտիյէ օլունտուղունու, վէ շու տէօրտիւնճիւ միլեար կէլէճէք հաղի-բանըն պիրինտէն էվվել քեամիլէն իթա օլունաճաղընը Լիպերթէ ղազէ-թասը եաղըյօր։ Վէ 1872 հաղիրա-նըն 29 տա օլունան մուգավէլէ մու-ճիպինճէ իշպու տէօրտիւնճու միլեար 1874 շուպաթ պիրինէ տէկին թէտիյէ օլունաճաղ իտի իսէտ, պու հիսապ-լա մէզքիւր վատէտէն սէքիզ այ էվ-վէլ թէսլիմ օլունմուշ օլույօր։

Գօրէսբօնտանս Բէբիւպլիքէն, պու խուսուսա տայիր Մ. Թիէր ահբա-պասընտան պիրինէ չէօյլէ սէօյլէմիշ օլտուղունու տախի պիլտիրիյօր։

«Պու սէնէնին ապրիլ 15 ինտէ «տէօրտիւնճիւ միլեար քեամիլէն թէ-«տիյէ օլունմուշ օլաճաղ տըր։ Վէ «մայիս 15 տէ Ֆրանսատա պիր նէֆէր «Բրուսիալը պուլունմայաճաղ տըր։

«Յուլիս այըն պիրինճի բազար «կիւնիւն տէ ումումի ինթիխապլար «իճրա օլունաճաղ տըր։»

Մ. Թիէրին չու սէօզլէրի, քի բէք միւթէմէտ պիր մահալտէն իշիթմի-շիզ, տեր զազէթայի մէզքիւր, Պէլ-ֆօր վէ սայիր թօրբագլարըմըզը թէք-միլէն Բրուսիալըլարատան թախլիյէ գը-լընմասընը վագթի եաղլաշմըշ օլ-տուղունու պիլտիրմէքտէ տիրլէր քի չու խուսուսատա Բրուսիա զազէթա-լարընը տահա սահիհ պիր մալիմաթ-լարը եօք տուր։

ՌՈՒՍԻԱ

Խիվա խանլըզը ճանիպինէ կէօնտէ-րիլմէք իւզրէ, Սէն Բէթէրսպուրկտա բէք պէյիւք հազըրլըգլար կէօրիւլ-մէքտէ տիր։ Ռուսիա օրթա Ասիայը պիւթիւն պիւթիւն զապթ ու թէսխիրի-նէ կէչիրմէք սէվտասընտա օլուպ, չու մագսէտինէ իսէ, կիւյա օրատա պուլունան էհալիյի մէրգումէյի թեր-պիկյէ իտերէք մէտէնիյէթէ սէվգ կյ-լէմէք մատտէսի օլտուղունու վէսիլէ իթթիխաղ էյլէմէքտէ տիր։

Շու թէտարիքեաթլա պէրաբէր Տէվլէթը միւշարիլէյհա կէրէք Գարա տէնիզ սէվահիլինտէ վէ կէրէք Բրու-սիա սինօրունտա պուլունան դալէլէ-րինէ բէք զիյատէ իսթիհքամ վեր-մէքտէ օլտուղու ախիրէն ալընան հա-վատիսլերտէն ազնաշըլմըշ տըր։

Կէչէնտէ ալաֆրանկա չուպաթ 7 բէնճէնպիհ կիւնիւ սաաթ սէքիզ բատտէլերինտէ նէզայէք նամ զաթըն գաթլինէ տայիր հիւքիւմէթ թարա-ֆընտան վերիլէն գարար միւճիպինճէ մէրգումուն պուլունտուղու մահալընը էօնիւնէ գաթիլլերէ մախսուս օլան պիր արապա կէլիր, վէ զապթիյէլեր եղլերինի պաղլայարադ վէ կէօքսիւն-տէ տախի ասըլան եաֆտատա «գա-թիլլեր իշիւն» թաղլերի եաղըմըշ օլ-տուղու հալտէ, հիչ պիր լագըրտը սէօյլէթմէյէրէք արապայա պինտի-րիրլեր։ Իհալի մէրգումուն ճիւնհասը նէ օլտուղունու աղնամագ իշիւն արա-պանընը արգասընտան կիթմէքտէ իտի։ Եօլտա կիտէր իքէն, նասըլ քի էվվել-լերի պիր գաչ տէֆա տտախի հաքիմ-լեր հուզուրունտա սէօյլէմիշ իմիշ, պու տէֆա մէրգում արապանընը իշին-տէն պաղըրարտագ չէօյլէ սէօյլէմիշ տիր։ «Բուսիա հիւքիւմէթինի թա-նըյամամ, պու զատտար պիր հիւ-քիւմէթ տիր. Բուսլար տախի եէսիր-լեր տիրլեր.» Ֆագաթ մէրգումուն սէսինի էհալիյէ իշիմտիրմէմէք իշիւն, ասքէրլեր թարաֆընտան վիրա թան-պուրլար չալընմագտա ըմըշ։

Պէօյլէլիքլէ մէրգումուն տէօրթ էթրաֆընտա ասքէրլեր տիդիմիշ օլ-տուղու, վէ հէր պիր պաղրըշընտա թանպուրլար չալընտըղը հալտէ մահ-պէսխանէյէ կէօթիւրիւրլեր։

ՍՊԱՆԻԱ

Սպանեատա ճումհուրիյէթին իլան օլունտուղունա տայիր վարիտ օլան էյի խապէրլեր Ֆրանսա իլէ մէմալիքի մէզքիւրէտէ պուլունան դրայըդ թա-բաֆտարանընը մէյուսիյէթէ տիչար իյլէմէքտէ տիր։ Պունլար պիր սէնէ-տէն պէրու Ցօն Գարլոս կիւրուհինի թէշվիգ իյլէմէքտէ օլուպ պու տէֆա պաղը ճահիլ ու սէֆիլ քէօյլիլլերի փափասլարընը մարիֆէթի իլէ այաղա գալտըրմաղա մուվաֆֆագ օլտուլար իսէտ, երինէ մէրամլարընա նայիլ օլամատըլար։ Զիրա Ցօն Գարլոս Սպանեա թախթընա չըգտըղը հալտէ, Ֆրանսա թախթընատա չըգմագ իշիւն գօնթ տը Շամպուրա պիր եօլ աչըլ-ճագ ըտը։ Ֆագաթ իշլէր պիւթիւն պիւթիւն պաշդա հալ ու հէյլէթ քէսպ իտէրէք գրալ թարաֆտարը-ըընը Ցօն Ամէտէնին քէնտի հիւանիւ ըիզասը իլէ Սպանեայը թերք իյլէմէ-սինտէն տօլայը հիսս իյլէտիքլէրի մէ-սերրէթ բէք չապուգ սուրէթտէ զա-յիլ օլտու, Էլբրբա զազէթալարընը էք-սէրիսի Սպանեայը նիչէ սինէլէրտէն պէրու տիչար օլտուղու չու բէրի-չանիյէթինտէն անճագ ճումհուրիյէթ գուրթարապիլէճէյինի իտտատա իտիպ, սէլամէթը վաթան իշիւն թարաֆկիր-լերին պիրլէշմէլէրինի նասիհաթ իյլէ-մէքտէ տիրլեր։

Ֆրանսա իլէ Ամէրիգա, Սպանեա ճումհուրիյէթինի թանընմըշար տըր։

Գրալ Ամէտէնին խթիֆասը.

Գրալ Ամէտէ թարաֆընտան բօր-թէգէրէ իրսալ օլունան մէքթուպտն այնընը Լիսբէանատան Պէլժ նամ զա-զէթատան ալարադ տերճ իտէրիզ։

«Սպանիա միլլէթի, պէնի քէնտի թախթընա օթուրթմայը մինասիպ կէօր-մէսիյլէ պէնի պիր պիւյիւք փայէյէ թէրֆի դէլըը վէ պէօյլէ պիր գարը-շըդ մէմլէքէթի իտարէ իթմէմէյէ ղու-հուր իտէճէք միւշքիւլաթ վէ թէհլի-քէլէր իշիւն ֆիլ հագիգէ պու պիր աղը փայէ տիր։

«Ֆագաթ պէն, թէհլիքէյի կէօր-մէյիպ եալընըզ չէրկֆ արգասընտան կէղէն ֆամիլիամըն իպրամընտան գա-բըլարագ, վէ պիզզաթ քէնտի մէմլէ-քէթիմէն մէնֆաաթը իչիւն, վէ Ֆօր-թէղլեր հուզուրունտա էթտիյիմ վա-տընը իճրասընտա պուլունմագ զէմընը-տա, պու թէքլիֆին գապուլինէ գա-բար վերտիմ վէ պէօյլէ պիր բահաթ-աըզ էհալի պէյնինտէ էլղէմ ու ճայիզ օլան սուլհ ու սալահ վէ իգպալ իսէ կիւնտէն կիւնէ ուզագլանմագտա տըր։ Էկէր Սպանիանընն տիւշմէնլէրի էճնէպիլլեր օլմուշ օլայտըլար, օլ ճէ-սուր ասաքիրին պաշընա կէչիպ էվվել պէ էվվել ճէնքէլէշէն պէն օլուրտում.

«Հէր քէս վաթանընն թաթը իս-մինի մուավէնէթէ չաղըրմագտա, հէր քէս վաթանընն մէնֆաաթը իշիւն ճէնք-լէշմէքտէ. վէ պու մուհարէպէ կիւ-րիւթիւսիւ պու գարըշըգլըգլար վէ պու էֆքեարը ումումիյէ ալէյհինտէ նէշր օլունան պէյաննամէլեր արասընտ տասահիհի գանլըսը օլտուղու աղնաշը-ը՞ը մը, պու քէօթիւլիքլէրէ պիր մէտար պուլմագ միւմքիւն օլուրմու։

«Պու մէտարը գանուն հուտու-տունտա բէք չօք արատըմ, Ֆագաթ պուլամատըմ։ Գանուններ հիմայէ իթ-մէյի վատ իտէն, գանուններ խարի-ճինտէ պիր չէյ արայամաղ։

«Քիմէսնէ, պէնիմ, պու գարա-ըըմը գօրդաղլըղըմա համ իթմէսին։ Պէն էկէր պաշըմտա թաշըտըղըմ թա-ճը, պունտան պէօյլէ Սպանիալըլարըն էյլիյի իշիւն թաշըյաճաղըմա էմին օ-լայրարըմ, օլ թաճը պաշըմտան աշաղը ալմաեա պիր թէհլիքէ եօղուտու. հաթթա էհլիմին տիչար օլտուղու թէհլիքէտէն ասլա տարկընըզ հիսս իթմէմիշիմ վէ սէվկիւլիւ էհլիմտախի օլ տագիգէ եանընա կէլիպ պու գապա հաթը իչլէ յէնլէրին աֆվընը տիլէմիշ տիր։

«Ֆագաթ պէն քէնտի ճահտ ու զայրէթլէրիմին թէհլիյէ սարֆ օլաճա-ղընը վէ նիյէթլէրիմին իճրասըզ գալա-ճաղընը էյիտէն էյլյէ պիլիրիմ։

«Իչթէ մէպուս էֆֆէնտիլեր, իչթէ պու սէպէպլէրտէն էօթիւրիւ միլլէ-թին ըէյ ու ըիզասը իլէ պանա թէս-լիմ օլունան թաճը Սպանեայ միլլէթի-նէ վէ անըն թարաֆընտան սիզլէրէ թերք իտերիմ։ Պիլմիշ օլուն քի պէ-նիմ պու խթիֆամ, քէնտիմ վէ էվ լատլարըմ վէ խալէֆլէրիմ իչիւն տիր։

«Թէէմին օլուն քի, թաճըմը թերք իթմէմէ պու սէֆիլ ֆաքաթ Սպանի-աեա օլան մուհապէթիմի թերք իթ-մէմ, վէ թէէսիւֆ իտերիմ քի, գալ-պիմին չէրան արզուլէտիյի էյլիքլէրի Սպանիա հագդընտա մէվգէյի իճրայէ զօյամատըմ։

Իմզա
«Ամէտ»

Մասրիտ սարայընտա,
11 փեար. 1873

ՄԻԻԹԷՆԷՎԻՅԷ

Եանեա մէքթուպճուլը.զու էրզ-ըրում մէքթուպճուսու սապըգ իզզէթ Թահիր էֆֆէնտիյէ թէվճիհ պույրուլ-մուշ տուր։

— Կէչէն բազար կիւնիւ, Զաթը հազրէթի Սատրազամի իւպէհէթլու, տէվլէթլու Մէհմէտ Բիւշտի բաշա հազրէթլէրինին, վէ բազար էրթէսի կիւնիւ տախի սուպուհէթլու, տէվլէթ-լու Միտհաթ բաշա հազրէթլէրինին գօ-նագլարընա աղիմէթլէ մուլագաթ իթ-միշլեր տիր։

— Ազիզյէ իտարէսինին լավը իլէ, վաբօրլարընը իտարէսի պահրիյէ նէ-զարէթի ճէլիլէսինէ հավալէ օլունա-ճաղը մէսմուիմիզ տիր։

—Թարապլուսը զարպ վիլայէթին-տէ Ֆէսաթօ գասապասընտա քիւլ-լիյէթլի պիր քէօմիւր մատէնի պու-լունուպ Հիւքիւմէթ թարաֆընտան իխրաճընա գարար վերիլմիշ, վէ պու-նունթէհարիսի սըրասընտա պաղը էպ-նիյէյի աթիգա տախի զուհուր իթ-միշ օլտուղու վէ անտէ ալթը վէ կիւմիւշ տախի պուլունտուղընը մա-հալի ղազէթասընտա կէօրտիւք։

—Գասապատան Ալաշէհիրէ գատար թէմտիտի մուգարրէր պուլունան թի-մուր եօլ խաթթընն ամէլիաթը իպ-թիյայէսինէ պէտ ու միւպաշըրէթ օլունմուշ, վէ իշ պու խաթթըն պէր մուճիպի մուգավէլէ օն սէքիզ մահ զարֆընտա խիթամը մէ'մուլ պուլուն-մուշ տուր։

— Գուրտլար պիրպիրլէրինի եէ-մէղլեր տէրլեր պիր զարպը մէսէլվար, ֆագաթ ալթիտէքի հիքեայէ պու մէ-սէլին ղըտար տըր։

Իքի սէնէէտէն պէրու, Արմիրօ նահիյէսի, Նաչօեանի վէ Սրանօ նա-ման հայտուտլարընը իճրա իյլէտիքլէ-րի ճինայէթլէրէ պիր մահալ իթթի-խազ օլունմուշտը։ Վասիլի իսմինտէ պիր չօպան, կէչէն սէնէ կիտիպ Սրա-նօնուն պուլունտուղու եերի Հիւքի-մէթի մահալիյէյէ պիլտիրիպ ա-սաքիր սէվգ օլունտու, Ֆագաթ մէրգում խապէր ալըպ կիղլէնտի վէ այէթտէվամ արանլըղընը ֆէհմիթ-տիքտէ Արմիրօ թարաֆընա կիտէր վէ պալատէ զիքրինի կէչիրմիշ Վասի-լի նամ չօպանա թէսատիֆ պիրլէ մէրգումու թութուպ ճէպրէն տաղա տուղրու կէօթիւրիւր, չիւնքի քէն-տինի խամմազլաեան վասիլի տիր տէյու պիլտիրիրտի։ Զէվվալը չօպան արթըք հալինին ներէյէ վարաճաղը-նը աղնամագտա իտի։ Տօղրու քէն-տի աղրապասը օլան Նաչօեանիյէ մի-բաճաաթ պիրլէ բէք չօք բէճա իթտի իսէտ պիր ֆատէ հասըլ օլմատը վէ Նիհայէթ Վասիլինին գաֆասընը քէս-տիլեր։

Իչթէ պու վէճհ իլէ Իքի հայտուտ-լար պէյնինտէ պիր միւնազատա հասըլ օլտու, Նաչօեանի, Բօլնուլթօ զատէ-կեանընտան, վէ Սրանօնուն տօսթլա-ըընտան պիրինի գաթլ էտիպ, պատէ-հու զարէզ ու ատավէթինտէն նաչի, տիւշմէնինին մաշուգասընա կէօզ տիք-տի, վէ պու գարարը սօնունտա քէնտի թէլէֆինէ սէպէպ օլտու։

«Հէր պիր ճինայէթտէ նիսա թայիֆէսինին իպինի արամալը տըր»

տէյու սէօզ վար սահիհ տիր։

Սրանօ, Նաչօեանինին էնթրիքէ-րինի իշիտիպ վէ քէնտի մաշուգասը-նըն իգամէթկեահը գուրպինտէ պու-լունտուղունու խապէր ալարագ, մէր-գումէնին գօճասը վասէթասլյէ Նա-չօեանիի թաամա տավէթ էտէր։

Նաչօեանի իսկ ասլա շիւպհէյէ զահիպ օլմագսըզըն վէ պունու քէնտի նիյէթինին իճրասը իշիւն պիր ֆըր-սաթ ատտ իտէրէք, ռէֆիքլէրին-տէն իքիսինի պէրապէրինէ ալարագ դալգըպ կէլիր, կիւզէլ թաամ, կիւ-զէլ գարը, պիր մաշուք իշիւն պուն-տան զիյատէ տահա նէ՞ օլապիլիրտի։ Իշթէ պէյլէճէ Նաչօեանի քէնտի քէնտիյի եալընըզ վէ նիյէթինի իճրա իթմէյէ պիր ֆըրսաթ պուլտումա-յու տուրուր իքէն, Սրանօ պիրտէն պիրէ իշերու կիրէր։ Վէ Նաչօեանի Սրանոյու կէօրիւնճէ, գարը տէյիլ, իլլա քէնտի ճանընը գուրթարմաեր տիւշիւնիր։ Ֆագաթ ճանընը գուր-թարմայա ֆըրսաթ պըրագմայըպ։ Սրա-նո, Նաչօեանինին վէ անըն ռէֆիքլէ-րինտէն պիրինին գաֆալարընը քէս-տիյի պիրլէ պիր թօրպա իշինէ գօր վէ տիկէր հայտուտա թէսլիմ էտէ-րէք «ալ պու հէտիյէյի տէ, ռէֆիք-լէրինէ կէօթիւր» տէր։

Պատէհու պու նուսրէթտէն սօն-րա, շաղ ու խէնտան օլարագ, Սրանօ վէ ռէֆիքլէրի մէսրուրիյէթը ազիմ ի-լէ շէնլիք ու զիյաֆէթլէրինէ խիթամ վէրմիշլէր տիր։

— Սէն-Բօլու սու պաստըզընտան վէ եօլճուլար սույա գարշը գօյամատըգ-լարընտան, Սէն-Բօլ իլէ Բօսէսիօն շէհրի մուխապէրաթը։ մահը հալին օնու սապահըսը քէսիլտի։

Էթան, Բավին, վէ Ռլէն նաման մա-հալլէր հէման սու իշինտէ զարք օլմուշ-լար տըր։ Սէն-Բօլ շէհրի կուվէրնա-թօրու Մ. Միլհէթ, պիզզաթ քէնտիսի շախսէն վէ ֆիրլէն պալըգ գայըգլարը վասէթասլյէ Շօսէ վէ էթան նաման մահալլէրին էհալիլէրինի գուրթար նագ իշիւն էլտէն կելէն զայրէթի գաթանտի-ռիզ իթմէմիշ տիր։ Էկեր պէօլէ պիր ճէսարէթ ամէլի իճրա օլմամըշ օլայը-տը, շիւփհէսիզ բէք չօք ատէմ գուր-պան կիտէճէյիտի։

Զայլար հէր թէրաֆտա ճօշտու, Շէսթուտ նամ մահալին գուրպինտէ օլան Ռլէն քէօրիւսիւ երգրլոը վէ երզրնթրոը ալթմըշ սանթիմէթրս տէ-րինլիյինտէ պիր մահալէ տէօքիլտիւ։ չէօյլէ քի արապալար կէշիմէզ օլուպ մուվագգաթէն տիրէքլէրլէ թութուշ-մուշ պիր քէօրիւ ինչա իթմէյէ մէճ-պուրիյէթ հասըլ օլտու։

Սէն-Բօլտա ինսանճա պիր զարար օլմամըշ իսկ տէ, Բօսէսիօն նամ մա-հալտէ իւչ չօճուք պօղուլմուշ տուր։ Մարդիտէ Բավին քէօրիւսիւ թագ-ռիպէն պիր մէթրս սու իշինտէ գալ-մըշ տըր, սու եօլլարը ճօշմուշ վէ սօգագլար հէման սու իշինէ զարդ օլմուշտուրլար։ Սէն—Ցընի խարապ օլտու, Օթէլ տը Վիլ, ուլու քի-լիսէ ֆէնա սուրէթտէ զէտէլէնտիլէր, էքսէր խանէլէր բիւզկեարընը շիտտէ-թինտէն տէլիք տէլիք պիր հալ քէսպ իտէրէք մէյտանտա գալտըլար վէ պիւթօր մահալի թէքմիլէն խարապ օլտու։ Վէլ հասըլ սալը սապահըսը շէտիտ բիւզկեար էսմէյէ պաշլատը վէ ախշամա գատար տէվամ օլունտու։

Մահը հալին Ցու չարշէնպիհ կիւ-նիւ եօյլէ վագթը բիւզկեարընը շիտտէ-թի թէսկին գելընըպ վէ մուախա-ըէն պիր վագթի եաղմուր տէվամ է-տիպ օրթալըը թէմիզլէտի։

Իշթէ պէօյլէճէ օլ տէրէճէ սու պաստը քի մուխապէրաթ քէսիլիպ հիչ պիր մահալտէն տիկեր պէ՛ր մա-հալին նէ գատար զարարտիտէ օլտու-զու մալիմատ յիլտի։

— Օն ալթը չաղարընտա պիր կէնճ իթալեալը, ախշամին սէքիզ սուլա-ըընտա Ֆէրի քէօյիւնտէ խանէսինէ ավտէթ իթմէքտէ իքէն, Լաթին գապրիսթանը ճիվարլարընտա իքի լթալէպէյէ թէսատիֆ իտէր, մէր-գուման պու տէլիգանլըյը պիրլիքտէ կէօթիւրմէք իսթէրլէր, մէրգում անլէրին տավէթինի ըէտտ իլէ քէն-տիյի մուհաֆազա իթմէյէ գալգըշը-սա մէրգումուն գամա իլէ գասրգլա-ընա վուրուպ ֆիրար իտէրլէր։ Պա-տէհու օրատան կէչէնլեր մէզքիւր տէլիգանլըյը ալըպ խանէսինէ վէ օրա-տան տախի իթալեա խասթախանէ-սինէ նագլ օլունուր։

Ալլահտան օլաճագ ալտրը եարա խաֆիֆճէ իմիշ։

— Ճումաա ախշամը, հէլլահճընըն պիրի Դասրմ բաշատա տէրէ էօնիւնտէ տուրուր իքէն, սէրիսօշուն պիրի մէր-գումուն թապլասընա եագլաշըր վէ էն աղըր տիրհէմլէրինտէն պիրինի ալըպ պաշընա վուրուր վէ պիչարէնին գա-ֆասընը աղըր տէրէճէտտ եալար։

Մէղքիւր սէրիսօշ տէրտէսթ օլուն-մուշ տուր։

— Ճումաա էրթէսի կիւնիւ, տէ-րունինտէ 40,000 պաթման քահվէ պուլունան պիր գայրդ ղարդ օլմուշ տուր։ Գայրգ տէրունինտէ պուլունան ալթը քիչի տախի թէլէֆ օլմուշ տուր-լար։ Պու պիչարէլէրին տալկալար ի-չինէտ չալգանտրգլարընը Զարշամպա թարաֆընտան կէօրմիւշլէր իսկտէ, տէնիզին զայէթ գապարմըշ վէ տալ-կայը օլմասընտան հիչ պիր քիմսէ եար-տըմա կէլմէյէ ճէսարէթ իտէմէմիշ տիր։

— Բրավօ նամ Պուլղար ղազէթա-սը, Պուլղար մէսէլէսի իզէրինէ շէ-տիտ պիր պէնտնէշը իթտիյինտէն պիր այ մուտտէթլէ թաաթիլ օլունմուշա տուր։

— Ճումաա իրթէսի ախշամը, Ֆուլումպաճընըն պիրի սէրիսօշ օլուպ Դասրմ բաշատա պիր Օսմանլը գահ-վէսինտէ պուլունանլար իլէ գավղա արանըր։ Գահվէճի իսկ, գավղա վու-գու պուլմամասը իշիւն մէզքիւր թու-լումպաճը-յը եօլա գօմագ իսթէր վէ քէնտիսի նէ գատար թաթը տիլ գուլլանըրսա, թուլումպաճը օլ գա-տար սէրթլէշիր վէ Նիհայէթ գամայը չէքիպ զէվալը գահվէճիյի տէօրթ տէ-ֆա վուրուր։ Օրատա պուլունանլար տէրհալ սահիպ ճինայէթի թութուպ մահալ եէրինէ թէսլիմ իտէրլէր, վէ գահվէճիյի տախի, եարասը աղըր օլ-տուղու հալտէ, խասթախանէ-յէ կէօ-թիւրիւրլէր։

— Պու կիւնլէրտէ պալօ, թէաթ-րօ, վէ սայիր շէնլիք կիւնլէրի օլտու-զունտան, շու ախիրէքի վագասը խալիսանէ պիր իլթաբ օլմագ նիյէ-թիյլէ, նագլ էյլէրիզ։

Կէնճ վալիտէնին պիրի, եա օ-յունու սէվտիյինտէն, եա սալօնլարտա քէնտիյի պէյէնտիրմէք վէ եախօտ սա-յիր պիր սէպէպտէն տօլայը, պալօլ-րա միւրաճաաթ էտէրտի։ Պիր քէր-րէ, մէրգումէնին էվլատը խասթա օ-լուպ վէ քէնտիսինին, խասթանընն եա-թաղը եանընտա պուլունմասը էլզէմ իքէն, պիլ ագս սիւլէնիպ վէ կիւ-զէլլէնիպ գալգըպ պալօյա կիթմիշ տիր։ . . .

Եարըմ սաաթ սօնրա, մէրգումէ վայ օյնամագտա իքէն զէվալը չօ-ճուղուն աղըր հալտէ պուլունտուղու-նու խապէր վէրիրլէր։ Մէրգումէ ի-սէ, աման պիր տահա տէօնէյիմ, շիմ-տի կէլիրիմտէր վէ կիթմէզ... Նիհա-յէթ խանէսինէ ավտէթ էթտիյինտէ։ Եվատընը էօլմիւշ պուլուր։

Ղազէթամըզըն եէնի չըգարըլան իւչ Նիւսխէսինտէ մաթպուաթճա պազը եաղնըշըգլար կէօրիւլմիւշ մէ-սէլա վազը եէրինէ պազը, վէ սէն-ճիտե եէրինէ սէնքիտե տիզիլմիշ վէ թասիհտե կէօրիւլմէմիշ իսէտ պունատա պունտան պէօյլէ այրըճա տըգգաթ օլունաճաղընը օգուեանլա-ըըմըզա խասսէթէն պիլտիրիրիզ։

ԹԻՖԻԱՐԷՆ ԹԷՇԷՖԻՐ

Կէչէն շաբաթ ախշամը, հասըլա-թը Վարդուհեան ընկերութիւն մէն-ֆաաթընա այիտ օլմագ իւզրէ վերի-լէն Պալօ, զայէթ միքէմմէլ վէ մի-զէյէն սուրէթտէ իճրա օլունմուշ օ-լուպ ճիւմլէսիտե զէվաթը քիրամտան մատուտ օլարագ, գատընլարտան մա-տա սէքիզ եիւզ դերդ ալթը մէտուվ հաղըր պուլունմուշ տուր։

Յօղրուսու, պիր թարաֆտան, թարաֆէյն միյանէսինտե սուպութ-եաֆթէ օլան ըիչթէի հուպ ու մէվա-լաթըն պիր գաթ տահա թէէքիտի-նէ, վէ տիկէր թարաֆտան միհթաճը հազրգի իլէ մուավէնէթ ու միզահէ-ըէթէ իհթիեաճը տէրքեար պիր ու-խուվվէթին թէչվիգինէ, վէսիլէի հա-սէնէ, վէ զէրիաի միսթահսէնէ օլան պէյլէ, Ճահսինէ շաեան վէ ղըպթա-ֆէրմաի ալէմեան օլաճագ տահա նէ՞ կիւզէլ հալ օլապիլիր։

Էօթէտէն պէրու քէնտի նամը նա-միլէրիլէ միշարպիւլպէնան, վէ ֆէ-զայիլի մէմուուհալարը իսկ ճիւմլէյէ այան օլան միշարիւնէյհ զէվաթը համիյունա շու հիմէմաթտան տօլայը տէֆաթէն մահզուզիյէթի մահսուսէ-միզին իֆատէսինի թէքերրիւր, վէ ճիւմլէ հազրրունա խասսէթէն արզը թէշէքքիւր իտէրիզ։

Շուրասը տախի պատիի մէմնու-նիյէթիմիզ օլմուշ տուր քի, մէզքիւր ընկերութիւնուն իտարէ վէ նէզարէ-թի, զէվաթը մէարիֆփէրվէր, վէ թա-լիմ ու թէրպիյէի փէք սէվէր ասհապը տիրայէթ էրպապը չէպապէ իհալէ գը-լընմըշ օլմազըն ինչալլահու թաալա ան-գարիպ տիյտէի իչթիեադլէ միւնթա-զիր օլտուղումուզ սէմէրէի մէրզուպէի տու տէսթը լիֆթիխարըմըզլա իքթի-թաֆ էաէճէյիզ։

ԹԷԼԷԿՐԱՖԻՅԷ

Վիէննա 1 մարտ, ախշամ.

Տէվլէթ մէմուրանը մաաշլարընը-նը արթմասը իշիւն թագտիմ օլունան լայիհանը թէֆթիշինէ պէտ ու մի-պաշէրէթ օլունտու։

Բարիս 1 մարտ. սապահ.

Պօրսա տուրկուն տուր, վէ սէօյ-լէնտիյինէ կէօրէ, պու տուրկունլու-ղա սէպէպ, Թամբը ճէնէրալընը-ն Մ. Թիէրէ գարշը էյրատ էթտիյի նութգ օլմուշ տուր։

Մէճլիս վէ էհալի, ճիւմհուրիյէթ ըէյիսինին, քէնտի թէպլիղի մէմու-րիյէթի մէնֆաաթընա օլարագ, սօն պէյանանամէլէրինի սապըրոսըզըգլա պէքլէմէքտէ տիրլէր։

Բարիս 2 մարտ.

Միլլէթ մէճլիսինտէ, Մ. Տիւֆօր, քէլամա աղաղ պէրլէ Պօրտօ շարլթ-նամէսինի վիգայէ իթմիշ տիր։ Մ. Տիւֆօր Մ. ը Պրօլինին բաբօրթօ-սունու գապուլ պիրլէ հէրքէսին պիր գաչ այ տահա սապը ու թէհամիւլ էտիպ սուլհ ու սալահա խալել կէ-թիրմէմէլէրինի իխթար վէ Մ. Թիէ-րին թէպլիղի մէմուրիյէթինի հիմայէ իտէրէք խաթմը գէլամ իյլէմիշ տիր։

Ահքեամը ատլիյէ նաղըրընը նուլթ-գու հէր քէսէ կիւզէլ թէ՛սիր իթմիշ տիր։ Շէյլէ քի անտէն սօնրա, Օ-թուզլար գօմիսիօնունուն բաբօրթօ-սու հագդընտա վէրիլէն սօն գարար իւզէրինէ գուրա պրագըլըպ, 472 գու-բայա մուխալիֆ 199 գուրա ամբըլմըշ տըր։

Արթըգ, Օթուզլար գօմիսիօնու իլէ հիւքիւմէթ պէյնինտէ հէր շէյ սըրասընա կիրմիշ տիր։

Բարիս 28 փետր.

Մ. Կամպէթթա, պու կիւն Մէճ-լիստէ գօմիսիօնուն լայիհասը ալէյ-հինտէ սէօյլէտի։

Վիէննա 3 Մարտ ախշամ.

Մէմուրանը տէվլէթ մաաշլարընը-նը արթըրըլմասը զըմնընտա Մէճլիստէ թէֆթիշէ գօնուլան լայիհա դապուլ օլունտու։

Էմս (Ալմանեա) 3 մարտ

Ռուսիա իմբէրաթօրու յուլիս պիր-տէ շէհրիմիզէ կէլիպ, յուլիս օն պէշէ գատար իգամէթ իտէճէք տիր։

Բարիս 3 մարտ սապահ.

Պօրսա գավի տիր։

Թէվաթուրէ նէզարէն, մարէշալ Մագ-Մահոն Ֆրանսա իլէ Բրուսիա պէյնինտէ վուգու պուլան մուհարէ-պէ իւզէրինէ պիր քիթապ նէշր՝ իտէ-ճէք իմիշ։

Լօնտրա 3 մարտ.

Ամերիգանլըլարը իքի եիւզ պին ինկիլիզ լիրալըք եարմա բօլիչա քեա-հրալարը տույուլմուշ տուր։

Մատրիտ 3 մարտ սապահ

Գարլօս թարաֆկիրանընտան եինէ եէնի պիր իսեան զուհուրա կէլտիյի իշիտիլտի։

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

1873 փետրուար 20.

Լիրայի Օսմ. 100 ղրշ. հիսապը իլէ.

Ինկիլիզ լիրասը	110—14	փր.
Ֆրանսըզ ալթունու	87—15	»
Բօլ	89—20	»
Ֆրանկից ալթունու	51—20	»
Պէյաղ Մէճիտիյէ (ֆարգը) .	1—13	»
Պէշլիք վէ մէթալիք (ֆարգը)	3——	»
Պաղրը	114—3/8	»
Գուրօն սգօնթօսու եիւզտէ .	3—3/4	»

ՂԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Գուրօնու քէսիք.

Փետ. 19 Ախշամ գարանտը. . . .	61-32	
» 20 Սապահ աչըլտը . . .	61-32	
» Սաաթ 7	61-28	

1865	Իսթիգրազըն կէչէր ֆի.	380-
1863	» » »	372——
1869	»	342-1/2
Սօսիէթէ ժէնէրալ գուբ. քէսիք.		13-14
Գրէտի »		19- 5
Շրմէնտրֆէր սէհիմ. .	86-3/8 .	183——
Սօսիէթէ Ավսթրօ Թիւրք 11։		
Թրամվայ 21—.		
Ավսթրօ Թիւրք		12——
Սթանպօլ պանգասը		9—25
Սօսիէթէ Օթօման		6—36
Վէրիսի չիրքէթի		5—13
1872 Իսթիգրազը		95—1/4
Ագչէ ֆայիզի		9—%

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

1873 ՓԵՏՐՎԱՐ 10 ՃՈՒՄԱԱ ԷՐԹԷՍԻ ԿԻՐԱԿԻՆ ԻԹԻՊԱՐԻՆ

ԵԷՎՄԻՅԷ ՔԷՕԲՐԻՍՅԷ ԻՇԼԷՅԷՆ ՎԱԲՕՐԼԱՐ

ԺԱՄ	ՐՈՊԷ	ԺԱՄ	ՀԱՅԿԱՅՈՒՄ
			ՐՈՒՄԷԼԻ ՎԷ ԱՆԱՏՕԼՈՒ ԳԸՅՇԼԱՐԸ ՊԻՐԼԻՔՏԷ
1		4	ԵԷՆԻՄԱՀԱԼԼԷՏԷՆ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյդ. Եէնիք. Միրկի. Ր. Հիսա. Ճումաալարտան մաատէ։
1	15	20	ԵԷՆԻՄԱՀԱԼԼԷ. Սարբեար. Պէօյիւք. Թարա. Եէնի. Պօյաճ. Ր. Հիսար. Պէպէք. Արնավ։
2		28	Բուս. Անատօ. Գավագ. Մէզար պուր. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնի. Սթէնեա. Միրկ. Ր. Հիսար. Պէպէք։
3	30	32	ԵԷՆԻՄ. Պէօյիւ. Թարապ. Եէնիք. Սթէնե. Միրկ. Պօյաճ. Ր.Հիս. Պէպէք. Արնա.
4	45	20	Մէզարպուրնուտան. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար. Պէպէկ. Արնաւուտքէօյ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ։
6	45	6	ԵԷՆԻՄ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյդ. Եէնի. Միրկ. Գան .Ր. Հիս. Գանտ. Արնա. Պէյ. Դուզկունճուգ. Պէշիկթաշ. Իսկիւտար։
8	45	25	ԵԷՆԻՄԱՀԱԼ. Մէզար պուր. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյդ. Եէնի. . Պօյաճ. Ր. Հիսար. Պէպէկ. Արնաւուտ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ. Գապաթաշ։
10		2	Մէզար պուր. Պէօյիւ. Թարապ. Եէնի. Միրկ. Ր. Հիս. Արնա. Օրթա. Պէշիկ.
			Բաղար կիւնէրդէն մատրա Աբնաւուտքէօյդէն Քիւբրիւյ
1	15	23	Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ։
1	45	22	Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ. Գապաթաշ։
2	15	5	Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ։ ճուս. կիւն. 2½տա չըգ.
2	50	2	Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ. Գապաթաշ։ Ճուս. մա.
3	20	23	Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ։
4		22	Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ. Գապաթաշ։
4	45	5	Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ. Գապաթաշ։
7	45	28	Արնաւուտքէօյ. Գուրուչէշմէ. Օրթաք. Գուզկունճուգ. Պէշիկթաշ. Գապաթաշ։
10	30	21	Արնաւուտքէօյ. Վանիքէօյ. Պէյլէրպէյլի. Գուզկունճուգ։
11	15	22	Արնաւուտքէօյատէն տօղրու Քէօբրիւյ։
			Բաղար կիւնէրդէն մատրա Անատօլ ճանիպէրդէն Քիւբրիւյ
1	30	21	Պէյգօզտան. Բաչապ. Գանլըճ. Ա. Հիսար. Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէլքէօյ. Պէյլէրպ. Գուզկուն։
1	30	6	Վանիք. Զէնկէլք. Պէյլէրպ. Գուզկ. Գապաթ։
2		25	Պէօյիւքտէրէտէն. Թարապ. Պէյդ. Բաչապ. Գանլը. Ա. Հիսար. Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէլք. Պէյլէրպ. Գուզկ։
3	30	31	Արնավուտ. Զէնկէլ. Պէյլէրպ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիք. Իսկիւտար։
3	45	17	Պէյգօզ. Բաչապահ. Գանլըճ. Ա. Հիսար. Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէլքէօյ. Պէյլէրպ. Գուզկ. Ճուսման կիւնլէրի Իսկիւտարա տախի ուղրայաճադ տըր։
			Բաղար կիւնէրդէն մատրա Քիւբրիւդէն Պուլաղ էյնէ էշլէյէն Լոբուլար
2	45	6	Գապաթաշ. Իսկիւտար. Պէշիկթ. Գուզկ Օրթաք. Պէյլէր. Զէնկէլ. Արնավ. Գանտիլ. Ր. Հիսար. Գանլը. Միրկ. Եէնիք. Պէյգօզ. Թարապ. Պէօյիւքտ. Եէնիմահալլէ։
3		20	Պէշիքթ. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար. Միրկիւն. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպուրնու։
5		25	Պէշիք. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար. Պօյաճըք. Եէնիք. Պէյգօզ. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Եէնիմահալ։
6	30	28	Իսկիւտար. Պէշիկթ. Գուզկ. Օրթա. Պէյլէր. Զէնկէլք. Վանիք. Արնավ։
8		2	Պէշիք Օրթա. Արնավ. Ր. Հիսար. Միրկ. Եէնի. Թարա. Պէօյիւք. Մէզար։
8	30	23	Գապաթ. Իսկիւ. Պէշիք. Գուզկ. Օրթաք. Պէյլէրպ. Զէնկէլք. Վանիք. Արնավ. անտէն տօղրու քէօբրիւ։
9	45	4	Ր. Հիսար. Պօյաճը. Եէնի. Պէյդ. Թարա. Պէօյիւք. Եէնի. ճուս. մաատա։
10	15	20	Պէպէք. Ր. Հիսար. Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզար. Եէնիմա. Ր. Ա. Գավագլար։
10	45	32	Պէշիք. Օրթաք. Պէպէք. Ր. Հիսար. Միրկ. Սթէնեա. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտէրէ. Մէզարպուրնու։
11	15	25	Թարապ. Պէօյիւք. Մէզար. Եէնիմահալլէ։
11	30	21	Պէպէք. Ր. Հիսար. Պօյաճը. Սթէն. Եէնիք. հավա սէրթ օլտուղու հալտէ Սթէնեայա օղրամայաճադ տըր։
			Բաղար կիւնէրդէն մատրա Քիւբրիւդէն Անատօլ ճանիպէրդէն Քիւբրիւյ — հարաւէրդէրի վէ ուղրայանդէ էսկէցէրէ
2	30	23	Պէշիկ. Օրթաք. Արնավ։
3		22	Գապաթ. Պէշիկթաշ. Գուրուչէշմէ. Արնաւուտքէօյ։
9	45	21	Գապաթ. Պէշիկթ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւուտ. Վանիք։
10	30	22	Պէշիկթ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւուտ։
11		31	Գապաթ. Պէշիկթ. Օրթաք. Արնաւուտ. Ճումաալարտան մաատէ։
11	25	6	Պէշիկթաշ. Օրթաքէօյ. Գուրուչէշմէ. Արնաւուտքէօյ.
11	45	23	Օրթաքէօյ. Գուրուչէշմէ. Արնաւուտքէօյ։
11	45	2	Պէշիկթաշ. Գուզկունճուք. Արնաւուտքէօյ։
12		22	Պէշիկթաշ. Օրթաքէօյ. Գուրուչէշմէ։
			Բաղար կիւնէրդէն մատրա Քիւբրիւդէն անատօլ ճանիպէրդէն էշլէյէն
3	30	5	Գապաթաշ. Իսկիւ. Պէշիկթ. Գուզկ. Պէյլէրպ. Զէնկէլք. Վանիք. Արնաւուտ։
9	30	5	Գուզկ. Պէյլէրպ. Զէնկէլք. Վանիք. Անտէն տօղրու Քէօբրիւ, ճումաալարտան մաատէ։
10	30	28	Գուզղ. Պէյլէրպ. Զէնկէլք. Ղանիք. Գանտիլ. Ա. Հիսար. Գանլըճ. Բաչապահ. Պէյգօզ. Թարապ. Պէօյիւք. ճումաա կիւնլէրի սաաթ օնու չէյրէք կէչէրէք չըգաճադ տըր։
11		17	Գուզղ. Պէյլէրպ. Զէնկէլք Վանիք. Ա. Հիսար. Գանլը. Բաչապահ. Պէյգօղ։
11	30	5	Գապաթաշ. Գուզկ. Պէյլէրպ. Զէնկէլք. Վանիք։

ԲԱՂԱՐ ԿԻԻՆԼԷՐԻ ԻՇԼԷՅԷՆ ՎԱԲՕՐԼԱՐԸՆ ՀԱՐԱՔԷԹԼԷՐԻ

ԺԱՄ	ՐՈՊԷ	
1	15	ԵԷՆԻՄԱՀԱԼԼԷՏԷՆ Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Պօյաճք. Ր. Հիսար. Պէպէք. Արնավ. Օրթաք. Պէշիքթաշ։
1	30	Արնավուտքէօյ. Գուրու. Օրթաք. Պէշիք. Գապաթ։
1	45	Արնավ. Զէնկէլք. Պէյլէրպ. Օրթա. Գուզկ. Պէշիկ. Իսկիւ.
2		Պէյքօզ. Բաչապահ. Գանլըճ. Ա. Հիսար. Գանտիլի. Վանիք. Զէնկէլքէօյ. Պէյլէրպէյ. Գուզկ։
2	45	ԵԷՆԻՄԱՀԱԼԼԷՏԷՆ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Էմիրկ. Ր. Հիսա. Պէպէք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթա. Պէշիք. Գապաթաշ։
3	45	Գավագլարտան. Մէզարպ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Էմիրկ. Ր. Հիսար. Պէպէք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։
3	30	Պէօյիւքտէրէտէն. Թարապ. Պէյքօզ. Բաչապ. Գանլը. Ա. Հիսար. Գանտի. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլէրպ. Գուզկունճուք։
5		Մէզարպուր. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Սթէն. Էմիրկ. Ր. Հիսար. Պէպ. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիքթաշ։
6	15	ԵԷՆԻՄԱՀ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Պօյաճ. Ր. Հիսար. Արնավ. Պէյլէր. Օրթաք. Պէշիքթաշ։
6	45	ԵԷՆԻՄԱՀԱԼԼԷՏԷՆ. Պէօյիւքտէրէ. Թարապեա. Եէնիքէօյ. Միրկ. Գանլըճ. Ր. Հիսար. Գանտիլ. Արնավ. Պէյլէրպ. Օրթաք. Գուզկ. Պէշիք. Իսկիւ։
7	45	Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք Գուզկ. Պէշիք. Գապաթաշ։
8	15	ԵԷՆԻՄԱՀԱԼ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ Եէնիք. Միրկ. Ր. Հիսար. Պէպէք. Արնավ. Օրթաք. Պէշիք։
8	30	Պէօյիւք. Պէյդ. Բաչապ. Գանլըճ. Ա. Հիսար. Գանտիլ. Վանիք. Զէնկէլ. Պէյլէրպ. Գուզկ. Իսկիւտար։
8	45	Մէզարպուր. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյդ. Սթէն. Պօյաճ. Պէպէք. Արնավ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիքթաշ։
10	15	ԵԷՆԻՄԱՀԱԼ. Պէօյիւք. Թարապ. Եէնիք. Միրկ. Հիսար. Արնավ. Օրթաք. Պէշիք. Գապաթաշ։

ՔԷՕԲՐԻՍՏԷՆ ՊՕՂԱԶ ԻԶԻՆԷ

ԺԱՄ	ՐՈՊԷ	
2	15	Պէշիքթ. Օրթաք. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար. Պօյաճ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզար. Եէնիմահալլէ։
2	45	Գապաթաշ. Իսկիւ. Պէշիքթ. Գուզկ. Օկթաք. Պէյլէր. Արնավ. Գանտիլ. Ր. Հիսար. Գանլըճ. Միրկ. Եէնիք. Պէյդ. Թարապ. Պէօյիւք. Եէնիմահ։
3	30	Գապաթաշ. Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք Եէնիմահալ։
4		Իսկիւտար. Գուզկ. Պէյլէրպ. Զէնկէլք. Վանիք. Գանտիլ. Հիսար Գանլը. Բաչապապ. Պէյքօզ Պէօյիւքտէրէ։
5		Պէշիք. Օրթաք Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար. Պօյաճ. Սթէն. Եէնիք. Պէյք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզար. Եէնիմահալլէ։
6		Իսկիւտար. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթա. Պէյլէրպ. Զէնկէլկ. Վանիք. Արնավ։
6	30	Պէշիկթաշ Օրթաք. Արնավ. Գանտիլ. Ր. Հիսար. Միրկ. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնուր։
8	15	Պէշիկ. Օրթաք. Արնավ. Պէֆէք. Ր. Հիսար Միրկ. Եէնիք. Թորապեա. Պէօյիւք. Եէնիմահալլէ։
9	30	Պէշիկթաշ Օրթաք. Պէյլէր. Արնավ. Գանտիլ. Ր. Հիսար. Պօյաճք. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզար. Բ. վէ Անատօլ Գավագլար։
10	30	Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Վանիկ. Գանտիլ. Ա. Հիսար. Գանլըճ. Բաչապ. Պէյդ. Թարապ. Պէօյիւքտէրէ։
10	30	Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար. Միրկ. Սթէնեա. Եէնիք. Թարապ. Պէօյիւք. Եէնիմահալլէ։
11		Գուզկ. Պէյլէր. Զէնկէլ. Վանիք. Ա. Հիսար. Գանլըճ. Բաչապ. Պէյդօզ։
11		Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ. Պէպէք. Ր. Հիսար. Միրկ. Եէնիքէօյ. Թարապ. Պէքյիւքտէրէ։
11	15	Գապաթաշ. Պէշիկ. Գուզկ. Օրթաքէօյ Արնավ։
11	45	Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնավ։

ԻԻՍԿԻԻՏԱՐ ԹԱՐԻԳԻ

Իսլիւպարդան Քիւբրիւյ։

ԺԱՄ	ՐՈՊԷ	
1	30	
2		
2	30	
3		
3	30	
4		
4	30	
5		
5	35	
6	10	
6	45	
7	30	
8	15	
8	45	Պէշիկթաշա ուղրայարաք
9	15	
9	30	
10		
10	30	
10	45	
11		
11	25	
11	40	
12		

Քիւբրիւդէն Իսլիւպարա։

ԺԱՄ	ՐՈՊԷ	
1	45	
2	15	
2	45	
3	15	
3	40	
4	15	
4	45	
5	15	
5	50	
6	45	Պէշիքթաշա ուղրայարաք
7		
8		
8	30	
9		
9	30	
10		
10	20	
10	40	
11		
11	15	
11	30	
11	50	
12	5	

ՍԱՀԻՊԻ ՄԷՍՈՒԼՈՒ ՂԱԶԷԹԱ
ՑՈՎԱԿԻՄ ԹԻՎՊԻՆՏՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ռ. Յ. ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ
ՅԻՆՃԱՆՃՐԼԱՐ ԵՕԳՈՒՇՈՒ ՐԻՋԱ ՊԱՇԱ ԽԱՆ ԹԻ 3.